

C V E T J E

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 11. zvezka.

Sveto leto.	321.
Služite Gospodu v veselju!	326.
Življenje sv. Marije Kortonske.	
XXIV. pogl. Ljubezen do bližnjega in nevtrudljiva gorečnost za zveličanje duš	329.
Seraf Askoljski (Dalje).	332.
Kako se naj obnašajo utje III. reda.	
VI. Pri obiskovanju in pogovarjanju.	336.
Nauki in izreki čast. Janeza Vianneya, kurata arskega (Dalje.)	348.
Priporočilo v molitev	349.
Zahvala za vslišano molitev.	351.
Elizabetišče, šolskih sester zavod za vzgojo deklic v Tomaju.	352.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1899.

Izhaja v nedoločenih obrokih. Velja cel tečaj (12 zvezkov) 70 kr.

Ljubite svoje sovražnike! Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji. Spisal J. Spillmann iz J. D. Sè štirimi podobami. V Ljubljani Založila Katoliška Bukvarna 1899. — P. Spillmann je sloveč pisatelj zlasti povesti za mladino, prestava je gladka, knjižica torej vredna priporočila. Cena 20 kr.

Slovenski pravopis. Sestavil Fr. Levčec, c. kr. profesor itd. (Dalje.)

Kedor more take reči umeti, ta se je, upam, iz do zdaj povedanega lahko prepričal do dobrega, da etimologija ni nasprotna dosedanjim našim narodnim in ob enem naše knjižne slovenščine zgodovinskim oblikam: *bravec*, *igravec*, *pivec*, *kadivec* itd.; lahko se je prepričal tudi, da veljajo oblike z *l* le v posameznih primerih, kjer se je tako pisalo v prvem času našega slovstva in kjer tudi še zljaj narod ne izgovarja pravega *v*, temuč *l* (bodisi, kaker na Belokranjskem, pravi *l*, ali pa kar ga zdaj nadomešča, namreč v Slovenskih goricah *a*, na Prekmurskem *o*, drugod dvoustnični *w*). Nekoliko takih primerov smo že videli ter jim skušali najti tudi etimologijo; zdaj bi bilo treba govoriti še o nekaterih drugih, ne le o imenih na *-luc*, temuč tudi o pridevniki, kedaj *-lun* in kedaj *-ven*, ter o izpeljanih iz njih samostavniki na *-lnik*, *-lnica* in *-vnik*, *-vnica*; naposled bi bilo treba tudi etimologijo besed na *-lišče* postaviti na terdna tla. Ali odložimo to za pozneje ter skušajmo odpraviti zdaj, kar je g. Perušek razen etimologije še drugega v boj postavil zoper naše narodne oblike na *-vec*. To so neki „praktični obziri“. Na str. 13 navaja take „obzire“ tri. Mi se lotimo najprej tretjega, ker je poglobitni, kaker vse kaže. Je pa ta:

„Oblike na *-v* so neblagglasne. Ne samo mene žali okó, kadar čitam te nekako rustikalne oblike; tudi mnogi drugi ljudje, s katerimi sem o tem govoril, so mi priznali kakofonijo oblik na *-v*. — Kadar vidim napisane besede: „spoznavavec, pomagavka“ in slične, se mi zdi, da kdo oponaša gorenjske kmetavce; zakaj, to bomo pozneje videli.“

Torej neblagglasne so oblike na *-v*! In vendar so gospodu enakopravne z oblikami na *-l*, ševda le, kaker smo videli, v pomenih, ki jim jih on daje. Ali zakaj pa bi morali imeti mi für den Spielsüchtigen, den Specht, die Heuschrecke, den Laufvogel und das Säugethier neblagglasne oblike: *igravec*, *plézavec* itd.? Ali morda zato, ker je „po jezikovnih zakonih utemeljeno“? Tako, je videti, da misli gosp. profesor. Je torej nekaj, kar je tudi njemu važniše od blagoglasja, — „jezikovni zakoni“! Ali „po jezikovnih zakonih“, kaker smo videli, ni „utemeljeno“ razločevanje mej *igravec* in *igralec*; v resnici nobeden izmed mnogih slavenskih jezikov ne pozna takega razločevanja.

Ako je torej *igravec* dobro v pomenu „Spielsüchtiger“, mora biti dobro tudi v pomenu „Spieler“. Sicer pa je v fonetičnem oziru mej našim *igravcem* in hrv. *igraocem* razloček tako majhin, da ga navadno človeško uho skoraj niti ne opazi; ako je torej hrvatska oblika blagoglasna, ker bo menda celo gosp. profesor poterdil, potem tudi naša ne more biti nebla-

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XVII. tečaj.

V Gorici, 1899.

XI. zvezek.

SVETO LETO

Malo dni še in bo nastopilo novo leto, poslednje 19. stoletja po Kristusovem rojstvu, v Rimu, sveto leto, ki ima pa prav za prav trajati od večernic pred božičem leta 1899 do večernic ravno tistega dne leta 1900. Od božiča do božiča, to je namreč za navadno ali pravo sveto leto v Rimu določeni čas.*)

Kaj pa je to, „navadno ali pravo sveto leto“? Mnogi naši bravci tega najberž ne vedo natanko, dasiravno so doživeli, kaker mi, vže več svetih let. „Navadno“ mej njimi ni bilo od leta 1825 nobeno, celo tisto ne, ki je bilo pod papežem Pijem leta 1875,

*) In to po vsi pravici. Mi štejemo leta po Kristusovem rojstvu, Kristus je bil rojen po noči, kaker vemo iz evangelija. Ko se je dan storil, je bil to prvi dan prvega leta po Kristusovem rojstvu. Z božičnim dnem se torej prav za prav začenja novo leto in na sveti večer se zveršuje. Kedaj se pa zverši stoletje? Ali tedaj, ko je 99 let gotovih? Ne, temuč prav tisti trenotek, ko jih je gotovih sto let. Kedaj torej mine devetnajsto stoletje? Ali tedaj, ko mine 1899 let? Ne, temuč, ko jih mine 1900. Ali stopimo torej se začetkom leta 1900 v 20. stoletje? Ne, temuč s koncem, ali prav za prav na božični dan leta 1900. — To se nam je zdelo koristno opomniti, ker se zdaj pogostoma sliši in bere, da stopimo z novim letom 1900 v 20. stoletje.

torej ob času, ki je namenjen za navadno sveto leto. Kaj je „navadno ali pravo sveto leto“, poskusimo torej povedati v naslednjih verstah.

Proti koncu leta 1299 se je bila razširila po svetu govorica, da se more drugo leto v Rimu poseben odpustek dobiti, ako se obišče cerkev sv. Petra. Na novega leta dan 1300 je zato velika množica ljudstva prišla [v tisto cerkev, rimljani in tujci, in k papežu Bonifaciju VIII. so pripeljali nekega moža sè Savojskega, ki je bil star 107 let. Ta je pripovedoval, da ga je bil pred 100 leti torej leta 1200 njegov oče seboj pripeljal v Rim, da bi dobil odpustek, ki se more tam dobiti vsakih sto let; in opominjal ga je, če bo leta 1300 še živ, naj roma v Rim in obišče cerkev sv. Petra, da se vdeleži velikega odpustka, kaker se ga je on pred sto leti, namreč leta 1100. Neketeri drugi Italijani in dva starčka iz boveške škofije na Francoskem so poterdili enako ustno izročilo. Papež se je dolgo in skerbno posvetoval o tej reči s kardinalji in dal tudi preiskati, ali bi bilo kje kaj zapisanega o tem velikem odpustku; ali zastonj je bilo vse iskanje, nič niso mogli najti. Ker je pa vsak dan več romarjev prihajalo v cerkev sv. Petra, izda papež 22. svečana 1300 posebno pismo ali bulo, ki se začenja z besedami „*A n t i q u o r u m h a b e t f i d a r e l a t i o*“. V tem pismu omenja naj prej, kako so po verjetnih ustnih sporočilih njegovi predniki za poslednje leto stoletja velike odpustke podelili vsem, ki ob tistem času cerkev sv. Petra pobožno obiščejo. On hoče to poterditi in ponoviti ter podeli v zaupanju na božje vsmiljenje, na zasluženje svetih aposteljnov Petra in Pavla, in na svojo njemu od njih zapuščeno polno oblast za leto 1300 in vsako prihodnje stoto leto popolni odpustek vsem, ki s pravim kesanjem opravijo spoved in cerkvi obeh aposteljnov skozi 30 dni, ali, če niso v Rimu doma, skozi 15 dni vsak dan enkrat obiščejo. Vsled tega podeljenja je bil Rim skozi celo leto poln romarjev.

To je bilo torej prvo sveto leto, ki se da spričati s pisanimi zgodovinskimi spominiki.

Pozneje, leta 1342, so poslali Rimci k papežu Klemenu VI., ki je prebival v Avinjonu na Francoskem, prosit, da naj bi bilo vsako petdeseto leto sveto leto, ker se ga more le malo ljudi vdeležiti, ako je le vsakih 100 let. Papež je vslišal te prošnje; leta 1343 je izdal pismo ali bulo, kjer je odločil, da naj bo sveto leto vsakih petdeset let. Leta 1350 je bilo torej sveto leto in

obhajalo se je sè se obilnišo vdeležbo kaker leta 1300. Dasiravno je bila leta 1350 kuga in huda zima, je bilo vender od božiča do velike noči vse dni po milijon romarjev v Rimu. Brez števila ljudi vsakega spola in stanu je bilo noč in dan na poti proti Rimu, in ker po hišah niso našli prostora za prenočišče, so se v velikih množicah na prostem stiskali okoli ognja, ki so ga zakurili, da so se grolli. Po kerčmah je bilo toliko ljudi, da kerčmarjem ni bilo mogoče od posameznih sprejemati denarja, in tako se je zgodilo, da so romarji denar puščali na mizi in odešli, in nihče se ga ni doteknil, dokler ga je kerčmar spravil. Mej romarji ni bilo preprirov, podpirali in tolažili so eden drugega in tudi roparjev, ki so bili blizu Rima, so se s pomočjo tamkajšnjega kmetiškega prebivalstva vbrani. Žal pa, da so jih pohlepni rimci zelo odirali. Mnogo se jih tudi ni vernilo v domovino, ker so vmerli za kugo na potu. Mej drugimi imenitnimi romarji je prišla tisto leto v Rim tudi sloveča švedska svetnica, sveta Brigita, ki je sè svojim zgledom, svojimi dobrimi deli in svojim razsvitljenim opominjevanjem silno koristila romarjem. Teh je prihajalo sicer poleti nekoliko menj ko do velike noči, na jesen pa in proti koncu leta zopet brez števila.

Ker pa vender dosti ljudi ne bi včakalo svetega leta, če bi bilo le vsako petdeseto leto, je papež Urban VI. 14. aprilja 1389 določil, da naj se obhaja v spomin tri in tridesetih let, ki jih je Kristus na zemlji preživel, vsako triintrideseto leto. Zato je bilo sveto leto 1390 pod papežem Bonifacijem IX. in spet leta 1423 pod papežem Martinom V.; vender se ne tega ne onega zavoljo zmešnjav, ki so bile takrat v katoliški cerkvi, in drugih okoliščin ni vdeležilo toliko ljudi kaker prejšnjih dveh. Papež Nikolaj V. pa je odpravil naredbo Urbana VI. in določil, da naj bo sveto leto le vsakih 50 let po naredbi papeža Klemenca VI. Tako se je obhajalo torej peto sveto leto leta 1450. Papež Nikolaj V. je na sveti večer pred božičem leta 1449 z veliko slovesnostjo odperl sveta vrata cerkve sv. Petra in skozi celo leto je bilo v Rimu polno romarjev, katerih darove je papež dobro obernal v cerkvene in znanstvene namene.

Papež Pavel II. je potem spet skrajšal obrok svetega leta, ter določil, da se ima obhajati v prihodnje vsakih 25 let. In pri tem je ostalo do današnjega časa. Tako je bilo potem šesto sveto leto leta 1475 pod papežem Sikstom IV., sedmo leta 1500 pod Aleksandrom VI. Ta papež ga je prvi dal trikrat slovesno o-

znaniti in dasiravno sicer ni bil kaj zglednega življenja, vendar to ni zadrževalo romarjev, ki jih je prihajalo jako obilo od vseh strani. Menj jih je pa bilo 25 let nato leta 1525 pod papežem Klemenom VII.

Deveto sveto leto je bilo pod papežem Julijem III. leta 1550. Ta papež je z raznimi preuredbami mnogo storil, da se je sveto leto dostojno obhajalo; zlasti pa je k temu pripomogel tudi sveti Filip Nerij, ki je takrat v Rimu živel, se svojo bratovščino presvete Trojice. Kakor tedaj, tako je bilo tudi za deseto sveto leto pod Gregorijem XIII. 1575 zopet prav mnogo romarjev v Rimu; papež je doživel celo to veselje, da se je mnogo protestantov, ko so videli, kaj se godi, povernilo v katoliško cerkev. S posebnimi slovesnostmi se je obhajalo enajsto sveto leto pod papežem Klemenom VIII. leta 1600. Število romarjev je bilo neizmerno; mnogo protestantov se je spreobrnilo, celo nekateri turki so se dali kerstiti. Papež in kardinalji so dajali najlepše zglede, ker so skerbili vbogim romarjem za hrano ter jim celo noge vmivali. Tudi naslednja sveta leta so se obhajala dostojno in so bila še zmirom dobro obiskovana vse do devetnajstega, ki bi se bilo imelo obhajati leta 1800, pa se ni; zavoljo tedanjih viharjih časov se ni moglo. Devetnajsto sveto leto je bilo torej še le 1825 pod papežem Leonom XII; naš sedanji sveti oče Leon XIII. se ga še jako dobro in živo spominjajo, kaker lepo pripovedujejo v pismu s katerim napovedujejo prihodnje, dvajseto, sveto leto.

Pod papežem Pijem IX. je obakrat, leta 1850 in 1875 navadno ali pravo sveto leto izostalo zavoljo neugodnih okoliščin časa. Vender smo imeli tako pod Pijem, kaker vže tudi pod sedanjim papežem izredna ali nenavadna sveta leta ali odpustke po načinu svetega leta, kaker so jih tudi vže stariši papeži od Pija IV. nadalje o posebnih prilikah razpisovali ali za vso katoliško cerkev ali za posamezne dežele.

Navadno ali pravo sveto leto se od izrednega ali nenavnega v marsičem razločuje. Navadno sveto leto se v Rimu po naredbi papeža Aleksandra VI. trikrat slovesno oznani s troben-tanjem, prvič na praznik Kristusovega vnebohoda pred velikimi vrati cerkve svetega Petra, kjer se slovesno prebere papeževo napovedno pismo (bula); drugič četrto, ali če pade ta na dan pred božičem, tretjo adventno nedeljo pred kvirinalom, kar pa ne vemo ali bo tako v sedanjih okoliščinah; zadnji dan adventa, to je popoldne pred svetim božičnim praznikom, pa oznani in odpre-

sveto leto sam papež. Pred večernicami tistega dne gre spromljan od kardinaljev, škofov, duhovnikov in drugih vernih v tako imenovano sikstinsko kapelo v vatikanskem gradu. Tam zapojejo začetek pesni k Svetemu Duhu in ko se ta pesem nadalje poje gredo v procesiji v preddvor cerkve sv. Petra k tako imenovanim svetim vratam, ki so razen svetega leta vedno zaperta in zazidana. Tukaj je pripravljen papežu prestol, kamer sede, dokler se pesem izpoje do konca. Potem gre k svetim vratam ter sè zlatim klavircem trikrat vdari po njih; pri vsakem vdarcu zapoje neke zato namenjene besede. To je znamenje, da se imajo vrata odpreti in zid v njih podreti, kar se nato berž začne. Mej tem, ko se to godi, sedi papež na prestolu. Ko so vrata odperta in zid odstranjen, pristopijo nekateri spovedniki (penitencijarji), da z blagoslovljeno vodo prag in tla okoli izperó in omijejo. Nato stopi papež s križem v roki k svetim vratam, poklekne na prag in moli nekoliko, potem vstane in zapoje „Te Deum laudamus“ in stopi prvi skozi sveta vrata v cerkev; za njim gredo potem spremljevalci.

Ko se to godi pri svetem Petru, odpro sveta vrata ravno tako tudi pri svetem Pavla zunaj mesta, pri svetem Janezu v Lateranu in pri sv. Mariji Veliki, samo da opravijo to pri teh cerkvah trije kardinalji, ketere v ta namen imenuje papež za svoje poslanca.

Naslednje leto ravno tisti dan in ob tistem času se sveto leto konča in sveta vrata slovesno zapro. Ob enem se oznani sveto leto za katoliški svet zunaj Rima, kjer pa navadno ne traja kaker v Rimu celo leto, temuč le šest mescev.

Prihodnje leto, 1900, je torej sveto leto v Rimu. Popolni odpustek svetega leta se more dobiti le tam in sicer Rimljani, ako dvajset dni, če tudi ne zaporedoma, obiskujejo štiri velike cerkve, sv. Petra, sv. Pavla, sv. Janeza v Lateranu in sv. Marije Velike ter noter molijo po namenu sv. očeta, tujci pa, ki bodo romali v Rim, ako ravno tiste cerkve obišejo skozi deset dni vsaj po enkrat na dan. Dan se lahko šteje od [polnoči do polnoči ali pa od večernic enega do mraka družega dne.

Kedor v Rimu ali na poti tja oboli, ali je kako drugači veljavno zadržan, da ne more obiskavati cerkev, se more vdeležiti odpustka, ako po vrednem prejme zakramenta svete pokore in svetega obhajila.

Skozi celo rimsko sveto leto prenehajo drugi popolni in ne-

polni odpustki za žive tako v Rimu, kakor tudi po vsem svetu; vsi pa se morejo, kakor ob drugih časih dobivati za mertve. Za žive so le nekateri izuzeti, ki se torej morejo dobiti tudi v svetem letu, to so zlasti odpustki za zadnjo uro, odpustki svete hišice v Loretu, porcijunkuljski (pa samo v Asizu, drugod ne), odpustki za angeljevo pozdravljenje, štirideseturno molitev, spremeljanje svete popotnice in nekateri drugi ne splošni. Ko mine rimsko in se začne sveto leto drugod po vsem svetu, pa se morejo spet tudi vsi drugi navadni odpustki dobivati brez zadržka.

Od božiča 1899 do božiča 1900 morete torej tudi bratje in sestre tretjega reda vse redovne odpustke dobivati edino le za duše v vical; zase morete razen gori omenjenih dobiti samo odpustek svetega leta, ako romate v Rim in tam skozi deset dni obiskujete vsak dan vse štiri prej imenovane velike cerkve rimske. Leta 1901, prvo leto dvajsetega stoletja po rojstvu Kristusovem, pa smemo pričakovati sveto leto po vsem svetu razen Rima, torej tudi po naših krajih, in tedaj se bo mogel doma vdeležiti svetoletnega odpustka, kedor bo opravil v ta namen, kar bodo po naročilu svetega očeta naši škofje vsak v svoji škofiji odločili in naložili.

Služite Gospodu v veselju!

(Ps. 99.)

Kaj ne, dragi bravec, keder hočemo povedati, da je bilo kako veselje popolno, pravimo: prav nebeško veselje je bilo. Seveda je to samo po človeško rečeno, zakaj najpopolnše zemeljsko veselje je komaj senca nebeškega veselja, ki presega vse, kar koli si moremo pod to besedo misliti. Ko pridemo enkrat v nebesa, tedaj nam bo še le jasno, kaj je nebeško veselje.

Toda, o veselju, ki ga vživamo ne svetu, o tem pa že lahko kaj vemo.

Če je Bog izvir vsega dobrega — kar je največa resnica, in če je veselje veliko dobrega za človeka — o čemer se tudi ne da dvojiti, potem je gotovo, da je tudi veselje od Boga. Neskončni Bog, sam na sebi popolnoma srečen, ni potreboval nobene stvari, ne angeljev, ne ljudi, ne živali, z eno besedo ničesar, kar bi moglo njegovo srečo povečati. Ker je pa ob enem neskončno dober, in ker je dobroti lastno, da se drugim razodeva, je Bog

vstvaril angelje in ljudi, da bi bili tudi leti srečni, deležni božjega veselja. Ali mnogo angeljev in tudi prva dva človeka niso prestali poskušnje, ki jih je na njo Bog postavil. Zato ne uživajo zaverženi angelji nobenega veselja, temuč obupna žalost jih tare in jih bo na veke terla. — Človek pa, ki se ga je Bog vsmilil in ga ni zaveržel, človek ne živi več tacega veselja, kakeršno mu je Bog pripravil in kakeršno sta živela prva dva človeka pred grehom v raju. Da, tisto je bilo pravo, zelo popolno veselje, ki sta ga živela Adam in Eva v raju! Srečna sta bila, vsega sta imela zadosti, ni jima bilo skerbi, ne bolezní, ne bolečin. Njiju vest je bila mirna, z Bogom sta se pogovarjala kaker ljuba otroka z dobrim očetom — v popolni sreči, v nekaljenem veselju so jima potekali dnevi v raju. Toda prišla je ura poskušnje — padla sta, jedla sta prepovedani sad, storila sta smertni greh — in sè smertnim grehom da'a slovo raju in rajskemu veselju. In od tedaj ga ni bilo tisoč in tisoč let pravega veselja na zemlji. Velika večina ljudi se je vdala grešnemu veselju, ki jih je delalo skozi bolj nesrečne. Pa tudi pravični stare zaveze niso poznali pravega veselja, ki ima za podlago prijateljstvo božje, mir vesti, čutili so breme, ki jih je tiščalo, zavedali so se, da so božji dolžniki, da so omadeževani po izvirnem grehu. Milo so zdihovali po pomoči od zgoraj, po Odrešeniku od Boga obljubljenem, ki naj bi odvzel prekletstvo božje, ki naj bi spravil človeški rod z razžaljenim Bogom; tisoč in tisoč dolgih, britkih let so čakali in hrepeneli po odrešenju. — Popačenost sveta je dosegla svoj verhunc; ne le judovsko ljudstvo, temuč tudi pagani so koperneli po odrešeniku, ki naj bi pokazal pot človeškemu rodu iz neizmerne teme, iz ktere sam ni mogel najti izhoda. In ni hrepenel zastonj ves človeški rod po odrešeniku. Napočila je presrečna noč, ki se je v njej rodil odrešenik sveta Kristus Gospod. Po toliko tisoč letih žalosti in zdihovalja je prisijalo zopet veselje na zemljo. Poslanec božji, angelj je oznanil betlehemskim pastirjem, da je minil čas žalosti, da je napočil čas veselja. „Oznanim vam veliko veselje, je dejal, katero bo vsemu ljudstvu, danes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod v mestu Davidovem.“ Da, veselite se, pastirci, veseli se ves svet! Jesus Kristus, odrešenik sveta je rojen, Jesus, ki je zadostil božji pravici za človeški rod, ki je prinesel nebeški nauk na zemljo, ki je vstanovil sv. Cerkev za vse narode, postavil svete zakramente — tolažbo vernikom, Jesus Kristus, knez mjrú je prišel na svet in ž njim zgubljeno veselje.

O kedo je, ki bi se ne veselil Gospodovega prihoda! Koliko vzrokov imamo iz serca se veseliti. Zopet smo ljubljene otroci božji, bratje smo Gospoda Jezusa, namenjeni po kratki poskušnji za presrečna nebesa. Kedo bi se tedaj ne veselil, če se vsega tega zaveda!

O kako prav je imel sv. Janez, ko je pisal svoje prvo pismo vernikom v mali Aziji in jim sporočil svojo serčno radost in neizrečno srečo, da je bil v družbi Gospodovi in da je še duhovno združen z Jezusom in nebeškim Očetom, kako prav je imel ko je zapisal besede: „In to vas prosimo, da bi se veselili, in da bi bilo vaše veselje popolnoma“, in sicer zaradi tega popolnoma, je hotel reči apostelj, ker ste tudi vi poklicani v sv. Cerkve, ker ste tudi vi duhovno združeni z Gospodom.

Slušajmo tudi mi glas najljubšega Gospodovega učenca Janeza, zavedajmo se svoje velike časti in nezapopadljive sreče, da smo katoliški kristijani — iz serca bodimo veseli.

Veselje je pa, kaker veš, dragi bravec, različno. Kakšno veselje torej moramo iskati in kako ga uživati?

Veselje, ki je od Boga, moramo iskati in uživati ga v taki meri in na tak način, ki dopade Bogu in je vreden otrok božjih.

Ketero veselje pa je od Boga? Vsako, razen grešnega: tedaj nam je celo morje veselja na izbiro. In mera v kateri naj ga uživamo? To ti pa določi razum, ki ti ga je Bog dal. V toliki meri se smeš veseliti, da Boga ne boš žalil. Po srednji proti hodi, po tisti, ki pelje mej čmernostjo in razposajenostjo — ta je prava pot, vredna človeka, vredna kristijana.

To se bom pa vbogo malo veselil, če bom na vse to pazil, morda porečeš. Ne, dragi bravec, če si tudi od sile izbirčen, ti vender še toliko pravega veselja ostane, da se lahko zadosti veselíš. Ke bi se hotel za vsako veselje Bogu sproti zahvaliti, ne ostalo bi ti časa za tarnanje in žalovanje.

Ker nam je torej dobrotljivi Bog toliko pravega veselje pripravil vže na tem svetu, kaj družega sledi iz tega, kaker da se mu skazujmo hvaležne, da mu služimo z veselim srcem; saj nas opominja k temu Gospod sam po svojem preroku z besedami: „Servite Domino in laetitia — služite Gospodu v veselju“.

Služimo mu torej! in to, da mu smemo služiti in da mu zvesto služimo, naj bo naša največa radost in poglavitno veselje. „Služite Gospodu v veselju!“

Življenje sv. Marjete Kortonske.

P. A. M.

XXIV. POGLAVJE.

Ljubezen do bližnjega in nevtrudljiva gorečnost za zveličanje duš.

V svoji veliki spokornosti se je Marjeta imenovala zadnjo in najnevrednišo služabnico božjo. Križi in bridkosti so bile njena vsakdanja hrana. Vender jo je Bog izvolil in poklical, da je več spoznala in razumela, ko modri tega sveta. On, oče luči, ji je dal čudovito spoznanje duhovnih reči, dal ji je tudi globoko gledati v dušo bližnjega. Kedo bi bil pa tudi sposobniši kakor ona, podučiti nevednega, in svetovati dvojivcu?

Neki pobožen redovni brat, najberž tretjerednik, bi bil rad pristopil vsaki dan k sv. obhajilu, pa prevzel ga je tolik strah pred to visoko skrivnostjo, da si je upal le prav redko pristopiti. Obenil se je tedaj k Marjeti, naj bi mu ona sprosila od Gospoda milost pogostnega sv. obhajila. Gospod je njeno prošnjo vslišal ter ji naročil: „Povej bratu, ki sem ga sprejel v število izvoljenih in ga kot sinu ljubim, da bi se mu jaz vsaki dan dal v živež zaradi njegove nedolžnosti in čistosti. Čeravno je pa velika njegova gorečnost, vender on premalo pazi na svoj jezik. Naj on toraj vkroti svoj jezik, potem me naj pa z mojim blagoslovom prejme kolikerkrat hoče.“

Redovni mašnik Benigen, to je „dobrotljivi“, po imenu in v resnici, se je vedno bal opraviti daritev sv. maše. Tudi on se je obenil k Marjeti, ki mu je od Gospoda sprosila ta odgovor: „Reci bratu Benignu, naj brez skerbi mašuje, vender vselej poprej spozna svoje pregreške in se pomiri. Stanovitno naj bo v svojem dosedanjem vsmiljenju do vbogih. Zelo mi dopade njegova skerb za vboge in slabotne.“

Neki redovni predstojnik toskanske provincije je silno želel, da bi mu odvzeli težavno službo in bi mogel zopet živeti kot priprost navaden redovnik. Tudi on se je priporočil molitvi Marjete, kateri je Gospod naznanil: „Čeravno mi dopade, da se ta brat boji službe predstojnika, naj se on vender spomni, da sem jaz hotel vmreti iz pokorščine in da mora redovnik to čednost pred vsemi drugimi ceniti. Ta čednost mi tako dopade, da jaz resnično pokornemu mnogo pregreh spregledam.“

Neki drugi redovnik je dobil po njeni molitvi to navodilo: „Jaz blagoslovijam brata, za katerega prosiš. Povej mu, naj vedno čisto ohrani svoje serce in se skerbno spove brez odlašanja svojih pogreškov in misli. Naj ne bo preboječ, temuč možat in odločen. Naj bo miren, ko bere sv. mašo. Pobožno se naj pripravlja za sv. mašo in pred sv. mašo nič ne govori sè svojimi sobrati. V pridigah naj ne pase radovednosti poslušavcev, serčno in goreče naj oznanjuje božje besede. Pridno naj pridiga in spoveduje ter si prizadeva sovražnike pomiriti. Naj ne odneha, ako naleti na terda serca, ki nočejo sprejeti njegovega dobrega sveta.“

Ko je prosila za patra Janeza di Kasteli, ji je Jezus rekel: „Povej mu, naj se spominja mojih besed: Blager jim, ki so čistega serca, ker bodo Boga gledali. Te besede naj natančno premisli in jaz ga bom razsvetlil, da jih bo razumel, kaker se morajo razumeti. Kliče me naj v svojih molitvah in dal se bom njegovi duši.“

Ko je molila za svojega spovednika, ji je Gospod naročil: „Povej mu, naj se pridno spominja svojega križanega očeta, sv. Frančiška, in naznani mu, da se primeroma več ljudi pogubi v tisti deželi, kjer je zdaj, kaker v kateri koli drugi. Reci mu, naj krepko in ljubeznjivo govori po listih sv. Pavla in mojem evangeliju. Zakaj ljubeznivost in priserčnost dobi pridigarju ljubezen poslušavcev. Strasti in grehe naj graja brez razločka, ker je svet poln hudobij. Sè solzami naj me v molitvi prosi in jaz ga bom podučil in razsvetlil njegovo serce v njegovih pridigah. Dandenes najdem malo pridigarjev, ki bi resnico tako povedali, kaker bi jo morali.“

Na praznik in spomin prenesenja telesa sv. Frančiška se je Gospod po sv. obhajilu pri njej pritoževal zaradi krivic in razžaljenj, s katerimi ga žali hudobni svet. Marjeta, vsa prevzeta od sočutja, je prosila: „Ti veš, o Gospod, kako slab je človek; zavoljo tega prosim tvoje veličastvo, imej vsmiljenje in prizanesi človeški slabosti“. Gospod je odgovoril: „Ke bi ljudje vedeli, koliko se jim zaradi tega odpusti, bi bili bolj hvaležni, kaker so.“ Naročil ji je tudi naj svojim pobožnim znancem pove, da se naj postijo, naj molijo in pokoro delajo za grešni svet.

Drugi krat ji je Gospod razodel, da bodo prišli hudi časi nad cerkev, da bo mnogo redovnikov in redovnic zapustilo samostane. Tudi manjše brate čakajo hudi časi, toda serčni naj ostanejo, ker jim hoče velike milosti podeliti.

V petek pred belo nedeljo, ko ji je njen spovednik prebral sv. evangelij od vstajenja Gospodovega, se je bila zameknila dvakrat zaporedoma v pričo redovnikov in razodeto ji je bilo, kaka znamenja mora imeti manjši brat. Iz ponižnosti tega razodenja ni hotela povedati. Še le potem, ko ji je bil brat Junta in Zveličar sam vokal, je rekla, kaker ji je bil Gospod povedal: „Tisti je pravi manjši brat, v katerem se najde podoba moje osebe, čiger serce je čisto, ki rad moli in ako je mašnik pridno spoveduje in pridiga. Tisti je pravi manjši brat, ki je rad vbog iz ljubezni do mene, ki sem bil vbog; ki je rad pokoren, kaker sem bil jaz pokoren, pokoren do smerti na križu. Tisti je pravi manjši brat, ki je pripravljen največje terpljenje in tudi smert preterpeti, ako bi bilo to za me potrebno, kateri v vsem terpljenju ponižen in vesel ostane, ker sem tudi jaz, vaš stvarnik, poterpežljivo preterpel naj bridkejšje terpljenje.

Neki redovnik je bil prišel iz zelo oddaljene dežele, da bi videl to sveto božjo služabnico ter se priporočil njeni molitvi. Ko je zanj molila, ji je Gospod najpoprej povedal, na kateri namen naj ta redovnik vsaki dan v tjednu opravi sv. mašo in kako naj se obnaša v svojem duhovnem življenju. Glede tega ji je rekel: „Reci mu, naj gre, ko se končajo svete maše, v svojo celico in se včasih s svojimi sobrati o meni pogovarja. V svoji gorečnosti naj se ne razodene vsakemu. Nikedar naj ne prosi za kak določen dar, temuč vse naj prepusti moji volji. Ako bo vse to storil, mu bom velike duhovne milosti dodelil. Ve pa naj, da te milosti si še ni nikedar za tako drago ceno kupil, ko sedaj.“

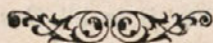
Marjeta je želela, v znamenje milosti, da bi jo Gospod kaj posvaril. Na to ji Gospod reče: „Jaz te svarim, ako te ločim od posvetnih oseb; jaz te svarim, ako ti napravim strah; jaz te svarim, ako te ohranim v tem, da ne zaupaš prederzno (mojim) obljubam.“

Neki redovni brat, ki je imel mnogo dela v kuhinji, se je bil naveličal tega posvetnega opravila in ni nič bolj želel, kaker vedno moliti, pri sveti maši biti, poslušati pridige in vsakih osem dni enkrat pristopiti k sv. obhajilu. Obernil se je do Marjete, da bi mu sprosila luč in pomoč iz nebes. Mej molitvijo ji je Gospod naročil: „Povej mu, naj se pripravlja za novo milost in skuša odložiti napake, ketere nad seboj zapazi. Serčno naj nosi svoj križ in povsod zatajuje samega sebe. Tako ne bo dobil samo tiste milosti, po kateri hrepeni, temuč še mnogo drugih. V meni naj

se vterdi in prišel bo čas, ko me bo smel vsaki dan prejeti in potem bo ločen od kuhinje.“

Tako, kakor je Gospod govoril, se je tudi zgodilo.

Tudi zaradi ranjkih v večnosti je Gospod marsikaj razodel svoji zvesti služabnici.

SERAF ASKOLJSKI.

(Dalje.)

Častnik Flaminij Cinari je imel hudo serčno rano. Keder se je nabralo dosti gnoja, so ga morali z zlato cevjo odstraniti. Ko je pri neki priložnosti potožil bratu Serafinu svoje bolečine, ga ta poln pomilovanja vpraša: „Kaj vam dela največ bolečin?“ „Zlata cev“ mu odgovori častnik. „Tako, ta zlata cev?“ odverne mu Serafin čudeč se. „Oj, to je vender nekoliko preveč nečimerna rana, ki potrebuje za svoj gnoj zlate cevi.“ Po teh besedah se dotakne rane s svojim razpelom, stori križ čez njo in cev pade sama od sebe iz rane, kakor bi hotela reči, sedaj me ni več treba. In res je bilo temu tako; četrty dan je bil Flaminij popolnoma zdrav.

Nekoga večera ni bilo nič kruha v samostanu za večerjo. Gvardijan zapove ednemu bratu, naj gre k velikemu in dobro znanemu dobrotniku kapucinov ter naj prosi kruha. Serafin na to reče: „Preljubi oče, nikar ne nadlegujte denes tega dobrega moža, ker imamo še sami eden predal kruha.“ „Da, res,“ mu odverne gvardijan, smehljajoč se nad temi besedami, o katerih je mislil, da jih je Serafin v svoji priprostosti izustil, „ali ravno ta je priča naše potrebe, ker je prazen.“ „Slišite, oče gvardijan,“ odverne Serafin, „gotovo me smete imenovati lažnjivca, če ni več kruha v predalu. Poglejte še enkrat vanj.“ Res storijo tako, kakor jim je velel, ter so našli poln predal okusnega kruha, dasiravno je bil še pred malo časa popolnoma prazen. Vse se je čudilo, samo brat Serafin je pri vsem tem bil, kakor bi se ne bilo nič posebnega prigodilo. Sicer pa čudeži od sedaj nadalje zanj res niso bili nič posebnega, ker so se pogosto ponavljali.

Potujoč skozi vas Loro vidi Serafin popolnoma slepo ženo. Pomilujoč vbogo revo, ker še nigdar ni videla zlatega sonca, ne

zelenih travnikov, reče sam pri sebi: „Tej vbožici se mora pomagati“, napravi križ čez njo, in glej čudo, slepa spregleda.

Hipolit, sin njegovega brata Silencija, se je že skoraj tri leta blazen okoli potepal brez miru. V takem stanju dobri brat Serafin ne more pustiti svojega netjaka. Križ napravi na čelo nesrečneža in glej zopet čudo, blaznost poneha.

Slušaj! Kaj se vender tako močno jočejo v hiši Aljfonza Muca na Monte Granario? Marjeta, hči pridnega in poštenega moža, leži na smertni postelji. Serce kervavi starišem; vboga deklica še tako mlada in že mora vmreti. Toliike reve vsmiljeni brat ne more gledati. Hitro stopi v hišo, napravi križ čez njo, ona zopet oživi ter ozdravi. Vse se veseli, le on se hitro vmakne Bogu dajaje čast in hvalo. Kamer koli pride, mu prinašajo bolnike, slepe, blazne. Naj se Serafin še tako brani, ko ga imenujejo čudodelnika, njegovo vsmiljenje slednjič premaga ponižnost, ketera pa mora res dostikrat prestati terdo poskušnjo. Tako n. pr. je bilo pri neki priložnosti skupaj hiteče ljudstvo tako močno zanj navdušeno vsled obilnih čudežev, da so mu skoraj ves habit in plašč raztergali. Hoteli so imeti spomin od njega. Revež je komaj domov vbežal. To častno skazovanje mu je težko delo; bal se je skoraj iti za brate živeža beračit. Toda kaj si hoče, saj mu še doma ni bilo obstati. Samostan na Monte Granario je bil večkrat podoben kopališču v Jeruzalemu, toliko bolnikov so mu nanosili, naj jih blagoslovi.

Deloma nejevoljen radi neprestanega nemira v tem sicer tako mirnem samostanu, deloma pomilujoč skoraj popolnoma vtrujenega zdravitelja bolnikov reče nekega dne oče gvardijan: „Tebi bo res treba pod pokorščino prepovedati čudeže delati, kaker je nekdam sv. Frančišek Petru Kataneju“. Vender te prepovedi ni bilo več treba na Monte Granario; Serafin je dobil od o. provincijalja pismo, naj gre v kapucinski samostan v Askoli.

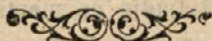
Na prijetnem hribu, keterega vznožje napaja reka Trenta, leži Askoli, glavno mesto provincije z istim imenom. Leta 89 pred Kristusom so bili vsi v tem mestu bivajoči Rimljani vmorjeni. Pompej Strabo, rimski vojskorodja ga je zato do tal poderl. Pozneje se je zopet dvignilo ter še precejšno veljavo zadobilo. V 16. stoletju je mesto mnogo terpelo vsled notranjih prepirov in strankarij, ki so kalile mir, dasiravno je bilo v tem mestu mnogo prostorov sv. miru. Tak kraj svetega miru je bil tudi kapucinski samostan. V vertu tihega zavetjišča najdemo „nobeškega moža“ iz Monte

Granario. Da se od dela nekoliko spočije, hodi po prijaznem vertu gori in dolu ter se raduje nad vsem, kar ponuja bujna narava čutom. Kaker drugi svetniki je bil tudi Serafin prijatelj narave. Povsod si je znal postaviti lestvico, po kateri je dospel do dobrotljivega Stvarnika, ker ga je vse na Njega spominjalo. Tudi pri bratu Serafinu najdemo ono serafsko ljubezen, katero vidimo pri sv. Frančišku. Neki znamenit mož piše o tej ljubezni sv. očaka ubožcev takole: „Ljubezen, ketera je še celo červičke s poti vmikala, da jih ne bi ljudje pohodili, ker je Zveličar enkrat rekel „jaz sem červ in ne človek“, in ketera je napajala po zimi čebele z vinom, da ne bi zmerznile, je kazal tudi nasproti mrtvi navari skušajoč povsod vzbuditi sè svojim ognjem ljubezni življenje in hrepenenje za Boga. Z velikim veseljem se je radoval nad cveticami, ker je v njih gledal odsev lepote Onega, ki je bil rojen iz Jesetove mladike. Kjer jih je mnogo skupaj našel, se je začel ž njimi pogovarjati. Njive, vinograde, kamenje, gozde, krasne poljane, merzle studence, zelene vertove in vse pervine je vspodbujal k ljubezni božji. Z isto ljubeznijo se je oziral proti nebu z nebrojnimi zvezdami posejanemu, ker je na njem kaker v zercalu gledal podobo Stvarnikovo. Kaker se je on stvarniku popolnoma v službo daroval, tako so mu bile z druge strani stvari popolnoma pokorne ter so mu voljno služile. Ker je bil v sebi zamoril vsak greh, zato so bile na njem tudi posledice greha odstranjene. Zato je pobožni mož hodil v naravi v preprostosti serca. Kaker koli je stopila njegova noga, zginilo je staro prekletstvo. Živali so se mu brez vsega strahu približale. Cvetlice so ga zerle s prijaznimi očesci; vsa narava je dvigala glavo iz svoje dremote. Očarana od višje skrivne moči, ki je prihajala od njega, se mu je voljno pokorila in še le tedaj, keder se je od nje ločil, je preobladala zopet posledica greha. Življenje se je na novo skrilo za terdo skorjo, kerub, nebeški angelj, je zopet stopil z gorečim mečem pred rajska vrata“. — K sreči je imel serafinski oče sv. Frančišek tudi serafinske sinove, pred katerimi je nebeški angelj vnovič pobesil svoj goreči meč, in mej temi je bil tudi brat Serafin. Narava je bila tako prijazna ž njim, kaker je bila pred pervim grehom z Adamom; živali so bile v istem razmerju ž njim, kaker nekedaj v raju. Kaker sv. Frančišek, je ljubil tudi Serafin tičice ter jih ljubo nagovarjal, posebno če je našel kako gnezdo, kjer so stari z mladiči kramljali. Keder se je brat Serafin na vert prikazal, so prileteli tički k njemu, se mu vsedli na ramo ter zo-

žali iz roke ponujeno hrano. Nekega dobrotnika nevkontroljiv mezeg je postal krotak pod njegovim vodstvom, kaker volk v Gubiju, ko ga je sprejel sv. Frančišek.

Ko je enkrat prišel do veselo žuborečega potočiča, je z zadovoljnostjo zerl v čisti vodi plavajoče in sem ter tje švigajoče ribice. „Oj te le stvarce bi bile dobre za našo kuhinjo, sedaj ko je postni čas,“ reče oče Vincencij, ki se je bil ravnokar Serafinu pridružil. In glej, na Serafinov klic so se takoj h kraju zbrale, priskakale so celo v bratov rokav, ko se je pripognil. „Glejte vender, kako so krotke te živalice“ reče ganjen brat, „pač bi bilo kruto, če bi jim kaj žalega storil.“ S temi besedami jih je zopet v vodo stresel podarivši jim svoj blagoslov. Vernivši se v samostan zagleda v kuhinji nekaj velikih brinovk, ketere je bil neki dobrotnik za samostansko mizo podaril. Serafin si izprosi jedno iz mej njih, rekši, da jo bo dal nekemu dobremu prijatelju. Res so vslišali njegovo prošnjo. Na to vzame tiča seboj v vert ter ga spusti rekoč: „Glej, o Gospod, tu imaš tvojo stvarco, kateri so hoteli življenje vzeti. Sedaj Te bo zopet sè svojim petjem hvalila in povelicevela.“ Z veseljem je brinovka v zrak sferčala. Serafin pa je začel ves vesel tergati cvetlice. Radoval se je nad njihovim vonjem. K njemu pristopi neki duhovnik, ki je bil nekoliko preveč strog v svoji pobožnosti ter ga nagovori: „Oj brat Serafin, sicer ste tako oster v zatajevanju samega sebe in sedaj dajete svojemu nosu duhati vonjavo cvetlic. Ali je to mogoče brez žaljenja božjega?“ — „Častivredni gospod“, odverne Serafin, „kaj pravite, ali ne morejo cvetke v nas obuditi ljubezen božjo? Ali ne pravi nevesta v visoki pesmi (2, 5): Obdajte me s cveticami, ker sem bolna od ljubezni?“ In ta beseda „ljubezen“ je naenkrat v njegovem notranjem vžgala goreč plamen, njegovo lice sicer blede je naenkrat bilo vse žareče; iz oči so se mu vderle solze svete ljubezni. Nič več ni vedel, kaj se godi krog njega. Oči je povzdignil proti nebu. V svetem zamaknjenju je stal Serafin. Kaker so nekđaj z začudenjem gledali angelji na Asiško mesto, kaker bi zerli v sv. Frančišku jednega izmej svoje verste, rayno tako so tudi sedaj se ozirali z veseljem na „Serafina Askoljskega.“

(Konec prih.)

Kako se naj obnašajo udje tretjega reda.

VI. Pri obiskovanju in pogovarjanju.

V naslednjem bomo povedali marskaj, kar se to zdelo morebiti mnogim preposvetno in preničemerno za ta list. Ali v resnici nočemo priporočati ničemernosti, temuč le tako vedenje, ki bo tudi pri posvetnih ljudeh moglo pridobiti spoštovanje tretjerednikom in tako koristiti tem in onim, in sploh tretjemu redu. Seveda bodo mogli veljati vsi nauki in opomini, ki jih bomo tu razložili, le v primeranih okoliščinah.

Obiskujejo se ljudje ali vsled potrebe in po dolžnosti, ali pa iz vljudnosti, prijateljstva in za kratek čas. Gospoda imenuje taka obiskavanja „vizite“, po hervaško in staroslovensko tudi „posete“. Kedor gre h komu vsled posebne potrebe ali po oprasku, naj gre, koliker se da, ob takem času, ki ga ima tisti opraskom namenjenega; to tudi ni vizita v pravem pomenu. Kedor gre iz vljudnosti in po prijateljstvu, pa naj dobro premisli, kedaj ima oni za to čas in koliko ga ima. Po naših krajih sprejema gospoda pred poldnem blizu od desete do dvanajste ure; popoldne ali zvečer se obiskujejo le dobri znanci in prijatelji.

V očitne prostore, kamer prihajajo razni ljudje po teh ali onih opraskih, se vstopa naravnost; v zasebno stanovanje pa se po mestih ne sme in pri višji gospodi tudi ne more tako, ta prebiva v svojih od drugih ljudi, če so v tisti hiši, ločenih in posebe zaklenjenih prostorih. Pri vratih takega stanovanje vidiš potezalo od zvonca; ž njim se pozvoni, da pride kedo odpirat. Navadno pride služabnik ali služabnica; pa zgodi se lahko tudi, da pride kedo drugi, sin ali hči, ali celo sam gospod ali gospa. Kedor koli je, pozdravi ga prijazno in primerno in povej s kom želiš govoriti, pa ne reci le, kaker bi rekel služabnik, „z gospodom“ ali „z gospo želim govoriti“, temuč imenuj gospoda po imenu in stanu in tako tudi gospo. Ako mu nisi znan, te bo služabnik vprašal na priliko: „Koga imam čast oglasiti gospodu?“ Ti imenuj svoje ime in stan. Ker pa služabnik lahko napak ume človeka, zato imajo gosposki ljudje po mestih majhine listke z natisnjenim na njih svojim imenom, to so tako imenovane vizitnice ali posetnice. Tak listek dajo služabniku, da ga nese gospodu ali gospej, in tako jih oglasi.

Ako pa pride odpirat kedo drugi, ki ni služabnik, mu ne ponujaj vizitnice, temuč položi je mimogrede na kako primerno mesto. Če bi ti pa služabnik povedal, da gospoda ali gospe ni doma, izroči mu vizitnico, da jo da gospodu, ko se verne, in bo ta vedel, kedo ga je iskal. V takem primeru pripogni levi goranji vogal vizitnice za kakega pol centimetra, da bo kazal proti imenu. Izreci ob enem obžalovanje, da se ne moreš pokloniti gospodu, pozdravi prijazno in otidi.

Kjer je pa dostop do izbe gospodove prost in vidiš tudi ključ v vratih, vender ne smeš odpreti naravnost, temuč poter kaj lepo spodobno in pazi, kaj se bo reklo od znotraj. Da bo lepo in spodobno, pa ne terkaj s pestjo ali sploh premočno; le s pregibom vpognjenega persta kazavca ali pa srednjega persta vdari dva ali trikrat tako, da se bo moglo razločno slišati noter. Pa temu, ki je noter, bo ljubo, ako že prej sliši, da nekdo gre. Zato glej, da se ne boš pretiho priplazil do vrat in potem na enkrat bonknil po njih; takega terkanja se človek vstraši, in gotovo toliko bolj, koliker nerodniše je. Zato tudi, ko si prišel do vrat, ne čakaj preden poterkaš, temuč precej poter kaj, in če slišiš, da se ti pravi „n o t e r“, (ali po latinsko „a v e“, po nemško „herajn“), odpri in spodobno vstopi, ako pa slišiš besedo „poterpljenje“ (po latinsko „pacijencija“) ali kaj takega, počakaj, dokler se ti odpre. Seveda mora, kedor je noter, tudi zadosti glasno in razločno izgovoriti to ali ono; ne bi pa bilo olikano, ako bi se gerdo zaderl ali jezno in nevoljno zakričal. Ako se nihče ne oglasi, počakaj nekoliko trenotkov, stopi par korakov sem ter tja, zlasti ako je noter govorjenje, in ne poslušaj pred vratmi, to bi bilo jako gerdo. Ako je vse tiho, poter kaj še enkrat; če misliš, da si prej premalo, poter kaj zdaj malo krepkejše. Če tudi zdaj ni slišati nikoger, najberž res ni nikoger noter; počakaj še malo, morebiti pride kedo, da ti pove, kako in kaj. Ako pa ključa ne bi bilo v vratih, moraš pač misliti, da gospoda ali ni doma, ali pa da noče, da bi ga ljudje motili. Kaj storiti? Ako imaš vizitnico, vtekni jo pri ključavnici tako mej vrata in oboj, da jo gospodar berž zagleda, ko pride, in bo tako vedel, kedo ga je iskal. Tudi v tem primeru se levi goranji vogal vpogne, kaker smo prej rekli.

V posebno imenitnih hišah pa, vsaj nižji. ne puščajo vizitnic, ker imajo namestu tega nalašč pri vratarju pripravljeno knjigo ali polo papirja, da se obiskovavci vpisujejo.

Ko te je služabnik oglasil in se vernil z naznanilom, da te gospod ali gospa radovoljno sprejme, odloži na primernem kraju na hodniku ali kjer ti služabnik reče, palico ali dežnik, kaker tudi plašč ali kar ti plašč nadomešča, in če si v njih prišel, zlasti tudi „galoše“ ali verhne črevlje.*) V plašču ima vstopiti pred gospoda le služabnik, ki mu ima sporočiti kako naznanilo. Vender tudi gospe ne odkladajo ogrinjala, ako se jim ne reče; v deževnem vremenu morajo skrbeti seveda, da ne gredo noter mokre. Pa če imaš iti le v kmetiško ali preprosto meščansko hišo, tudi tebi ni treba puščati v veži nič razen dežnik, ako je moker, in „galoše“ ali verhne črevlje, ako so zelo blatni in jih ni kje obrisati. To velja tudi za vstop k redovnim in drugim preprostim nižjim duhovnikom.

Klobuk, ali sploh pokrivalo, vzame mož povsod seboj, gospod kaker služabnik, le da ga pri gospodi služabnik derži v desni roki, nekoliko visoko, kaker bi se bil ravno kar odkril, gospod, ko vstopi, ga derži pa v levi roki in sicer nizko ob stegnu z odpertino k sebi obrnjeno. Derži se za krajec s tremi persti preprosto viseče roke.

Klobuk kaker vsa obleka mora biti za vizito pri višji gospodi seveda jako čedna. Neobhodno potrebne so rokovice, ki nimajo biti pretemne barve. Perilo moraš imeti popolnoma čisto in brez madeža, suknjo černo sukmeno. Za službene vizite pri višjih predstojnikih oblečejo posvetni gospodje tako imenovani frak, duhovni gospodje pa talár; seveda ko se gre h taki viziti, ima biti po mestu frak in pač tudi talar skrit pod verhno suknjo; za ulico je namreč talar zunaj službe prečastitljiva, frak pa skoraj da presmešna obleka.

Ako jih gre k viziti več skupaj, vstopi prvi, kedor je mej njimi imenitniši in ima tudi v imenu drugih nagovoriti gospoda ali gospo. Vender je navada pri posvetni gospodi, da vstopi najprej ženski spol, tudi ke bi bile to le zelo mlade hčerke in oče jako imeniten gospod.

Včasih pa je treba čakati na sprejem v kaki sprednji izbi. Tam lahko sedeš, lahko pogledaš podobe, kipe ali drugo lepотиčje, vender se ničesar ne dotikaj, razen kakega časnika ali časopisa,

*) Oznaziti je treba črevlje seveda vže preden se vstopi, ali pod stopnjicami, kjer je pripravljeno železo ali les, da se odergnejo, in iz slame ali kaj takega spleteno brisalo ali tudi nekaka kertača.

ki leži na mizi. Tega smeš pregledati ali tudi brati, nikaker pa ne, ako leži na mizi kako pismo ali sploh kaj pisanega. Tudi ne delaj nikakega šuma ali ropota, ne zvižgaj, ne poj, tudi tiho sam zase ne.

Ko se služabnik verne in ti odpre sprejemno izbo, vstopi dostojno s klobukom v roki, kaker je bilo prej rečeno, in pokloni se zmerno vže berž pri vstopu, ko te zagleda gospod ali gospa, potem pa še enkrat, ko stojiš dva ali tri korake pred njim ali pred njo, in zdaj primerno globoko, zlasti ako je gospod ali gospa mnogo imenitniši od tebe. Tak poklon se ne dela samo z glavo ali ramami, temuč nekako s celim telesom, ki se pa nagne tako, da se herbet ne vpogne, temuč stegni, ki imate biti stisnjeni, se ganete nazaj in glava se vkloni. Tako gospodje. Gospe pa neki delajo svoj globoki poklon drugači; namreč desno nogo porinejo nazaj in ob enem na lahko vpognejo kolena in pripognejo glavo. Pri tem je treba neke spretnosti in torej vaje, in če se naredi dostojno v izraz in dokaz resničnega serčnega spoštovanja, je pač tudi lepo in hvale vredno.

Pri zasebnih sprejemih ali avdijencah pri cesarju ali sploh vladajočem knezu-se naredi tak globok poklon trikrat, prvi berž ko se vstopi, pri vratih, drugi v sredi pota, tretji ko se pride pred osebo kneza, kralja ali cesarja. Pred papežem pa se ravno tako na treh mestih poklekne; tretjič se svetemu očetu poljubi noga, ali prav za prav križec na črevlju, in potem se ostane cel čas na kolenih, ako sveti oče sami ne reko ystati ali sesti. Po avdijenci se spet na tistih treh mestih naredi pokloni ali pred papežem pokleki in nazaj se gre nekako po strani, da se visokim gospodom ne oberne herbet, popolnoma po rakovo iti pa bi bilo pač smešno in lahko da tudi nevarno. Pri cesarju se je neki vže zgodilo, da je nekedo, ki se je seveda ves v strahu tako pomikal nazaj, prevrnil in vbil neke posebne drage posode.

Pred kardinaljem ali tudi škofom se naredi poklon kaker pred drugim imenitnim gospodom, potem se poklekne z enim kolonom in poljubi perstan na roki; vsaj primerno je tako za katoliškega kristijana, kaker smo vže rekli.

Posvetni gospodje poljubljajo gospem roke pri takih prilikah; za duhovnika ali redovnika to ne bi bilo dostojno. Nasproti bodo vsaj nižji tretjeredniki duhovniku po pravici poljubili roko, keder k njemu pridejo in tudi ko se mislijo posloviti. Sicer pa se le roka poda, in poda jo prvi, kateri je imenitniši ali stariši.

Nagovor mora biti po raznih okoliščinah različen. „Sprejmite, čislani gospod“, ali „milostiva gospa, blagovoljno moj ponižni poklon“ — to bi se moglo morebiti reči, keder se ne ve kaj boljšega. pa seveda preprostemu človeku take nekoliko puhle in zabuhle besede ne gredo lahko iz ust.

Ako je v sprejemni izbi že več druge gospode, vstanejo, ko vstopiš tudi oni; vender gospe le, ako vstopi gospa, ne pa, ko pride gospod, razen ke bi bil prav posebno imeniten. Ko si pozdravil domačega gospoda ali gospo, pokloni se na to tudi ostalim na desno in na levo. Ako so ti to neznani ljudje, te ima zdaj gospodar ali gospodinja seznaniti ž njimi in nje s tebo, ali kaker se navadno govori, „predstaviti“ ima tebe njim in nje tebi. To se zgodi tako, da se oberne proti najimenitnišemu izmaj ostalih ter njemu in ob enem vsem drugim pove tvoje ime in stan; potem imenuje nasproti tebi naj prej njegovo ime in stan in nadalje vseh drugih po versti ne glade na večo ali manjšo imenitnost tega ali onega, seveda pa se to zgodi le, ako jih ni premnogo. Tisti, keterega ime se imenuje, se ti primerno pokloni in ti njemu. Vender je včasih predstavljanje samo enostransko, ako se na priliko predstavi mlajša oseba stariši. ta pa ne oni, ker se more misliti, da je po svoji imenitnosti vže obče znana. Sploh se premladim ljudem ne povedo imena stariših in imenitniših oseb; visoki starosti pa se daje prednost pred večo imenitnostjo dosti mlajšega človeka.

Po prvem pozdravu ali tudi predstavi se ti bo reklo: „Sedite, prosim“, ali „Sedite, gospod!“ Ako se ti ne reče sesti, veš pri čem si; opravi, kar imaš, hitro, poslovi se, pa pojdi. Najberž nimajo časa ali ne volje delj se muditi s tebo. Če se ti ob enem s povabilom tudi pokaže, kam sedi, ne brani se. Vender ne bi bilo spodobno na stol, kjer si ravno kar sam ali kedo drugi sedel, posajati obiskovavca, razen seveda, ke ne bi bilo nobenega drugega primernega stola. Na tako imenovano „zofa“ sedi le, ako se ti veli, sicer pa na enega izmej navadnih stolov, na tistega, ki ti je bliže. Tudi domači gospod ne sede na zofa, temuč na bližnji stol, najboljše tvojemu nasproti; pač pa gre domači gospej prostor na zofi, na levi strani.

Klobuk, ko sedeš ali preden sedeš, odloži, vender ne na mizo, razen, če je pri roki, na kako stransko mizico, pri imenitniši gospodi tudi nikaker ne na posteljo, ako so te namreč sprejeli v spalnici, kar seveda ni primerno, kjer so zato drugi pro-

stori. Jako imenitni gospodje, denejo klobuk, ko sedejo, naravnost na tla poleg svojega stola; seveda so tla po hišah, koder hodijo taka gospoda, jako lepa in čista in z dražimi pregrinjali pogernjena. Spominjamo se pa vender, da je pred kakimi 25 leti rajni grof Šambor, ki je imel pravico do francoskega kraljevega prestola, tako storil tudi pri nas v jako borni frančiškanski celici, ko je bil tedanji generalj našega reda, pater Bernardin Portogruarski, tukaj in mu je grof vernil vizito. Nam se je tako ravnanje s klobukom jako čudno zdelo, ker nam ni bila znana take gospode navada. Seveda tudi naše celice res niso, da bi bilo primerno v njih gosposke klobuke na tla postavljati.

Ali to mimogrede; glejva, kako se ti je obnašati nadalje. Ko si sédel, se začne pogovor, ki naj bo preprost, pa dostojen. Ne govori preglasno, pa tudi pretiho ne, temuč tako, da te bo lahko slišati in lahko razumeti.

V veči družbi naj govore zlasti stariši in imenitniši; mladina večinoma poslušaj, govori le vprašana. „Govorjenje je srebro, molčanje pa zlato“, pravi pregovor, seveda molčanje o pravem času.

Ko drugi govori, ga ne vstavlja, razen če bi govoril kaj naravnost in očitno pregrešnega; pa tudi ne misli ti na druge reči, ko ti oni kaj dopoveduje, temuč poslušaj pazljivo in priterjaj o priliki, ali daj kako drugači na znanje, da poslušáš in misliš na to, kar oni govori. Za vsakega je namreč težko in razžaljivo, ako hoče kaj povedati in pripoveduje, pripoveduje, — kar vidi in opazi, da ga nihče ne posluša. Sicer je dostikrat pač res težko poslušati stare povesti, ki si jih vže stokrat slišal; vender v resnici vljuden človek ne bo vstavil pripovedovavca, skušal bo, če mogoče, kako novo stran najti v njegovem pripovedovanju, ter potem govor napeljati na kaj drugega. Seveda si taki pripovedovavci težko dajo do živega, ker hočejo zmirom le sami imeti besedo; na to, kar bi kedo drugi rekel, ravno taki navadno nič ne pazijo. To so ljudje, ki so sami v sé zaljubljeni; zato tudi najrajši sami o sebi govoré, sami sebe hvalijo, svoje posebne zmožnosti in vspehe povzdigujejo, „ja z“ jim je vsaka druga beseda. Zares olikan človek ne dela tako; on govori sam o sebi, ali nič, ali koliker se da malo in le primoran; saj je pač vsako bahanje zoperno in smešno. Se svojimi deli naj pokaže človek, kaj je, kaj more in kaj zna; če bo vreden, ga bodo hvalili drugi, in če ga ne, tolikanj bolje zanj, ostane mu plačilo nezmanjšano pri Bogu.

Pa tudi o drugih ne govori, kar veš, da jim ne more biti ljubo, da poveš. Tudi na najnedolžniši način koga osmešiti nikar! ni lepo, ni plemenito! Ako je pa drugi tebe kako vščipnil ali zbol z jezikom. ne kaži se ražaljenega, sprejmi za šalo, če tudi morebiti ni, ali pa bodi, kaker ne bi bil slišal. Da bi se gosti, povabljeni ali ne, mej sabo grizli in prepirali v ljudski hiši, to bi bilo več ko neprimerno, še bolj pa seveda, ke bi se z domačimi ali domači ž njimi. O politiki, o narodnosti, o veri naj se zato zlasti v mešani družbi ne govori, ker pelje tako govorjenje kaj rado do prepirov in žaljenja; v učene znanstvene razprave se tudi ni treba spuščati, kjer ni kraj za to. Zlasti pa se mej olikanimi ljudmi ne govori o nespodobnih in gnjusnih rečeh, pri mizi ne o tem, kar je pod mizo. Kjer je vendar le treba take reči imenovati, se ne imenujejo sè svojimi pravimi mej sirovimi ljudmi navadnimi imeni.

So torej besede, ki se jih ne spodobi izgovarjati poštenemu in olikanemu človeku, in mnogo je takega, o čemer ne gre govoriti v izbraniši družbi. In vender nima biti pogovor v taki družbi prazno klepetanje, neslano, abotno govorjačenje; pogovor v taki družbi ima biti prijetno, duhovito kramljanje, kjer zdaj ta, zdaj oni dobi priliko kaj mikavnega povedati. Seveda je navadno eden ali drugi, ki ima poglobitno besedo in koliker zna lepše voditi pogovor, toliko bolj bo priljubljen.

Ako izključimo to, kar bi moglo kaker koli spotekljivo biti, ni na dalje toliko na tem, kaj se govori ob takih prilikah, temuč kako se govori.

Pred vsem drugim mora biti govorjenje preprosto in ne kako prisiljeno. Seveda pa vender olikan človek v enaki družbi ne govori svojega jezika tako preprosto, kaker morebiti ljudje v vasi, kjer je rojen ali doma. Vsaka vas ima svoj glas; olikaniši ljudje enega naroda pa morajo vender koliker toliko enako govoriti svoj jezik. Okoli Gorice govore preprosti Slovenci: patek, plas vzati, zaklati itd. namestu: petek, ples, vzeti, zakleti. Jako je razširjena po Slovenskem izreka glasu *u* za *ü* in mnogo takega. V olikanem govorjenju se je treba varovati podobnih posebnosti ljudskih narečji.

Nasprotna napaka je tisto „eljanje“, ki se je v novjšem času vgnjezdilo po šolah in sili zdaj semtertja celo že mej preproste ljudi. Po šolsko se izgovarja n. pr. kral (to je: kradel) kaker kralj, polzki pot kaker poljski pot, volna

(Wolle) kaker voljna (weich). Taka izreka je prisiljena, ne slovenska, niti, kakor pravijo, „slovanska“, temuč nemška; ako je češka, je tudi tam nemškega izvirka; sploh, pri nas je taka izreka v resnici ničemerno spakovanje. Ne „eljaj“ torej, ne ko govoriš, ne ko bereš; govori in beri bil kaker biv, bal kaker bav, polzki kaker povski, volna kaker vovna itd.; saj tako govori odločna večina Slovencev na Kranjskem, na Štajerskem, Koroškem, Goriškem, tako govore celo na Rusovskem milijoni in milijoni poštenih ljudi nepopačenega slovenskega jezika. Sploh se varuj vsega novega, gosposkega predelavanja in kvarjenja slovenskih besed; ne govori: bralec, igralec, delálec, temuč: brávec, igravec, délavec, kaker so od nekedaj govorili naši dedi in prededi, ne: delávnica ali delárna, temuč délavnica, ne hiráljnica temuč hirávnica, ne bóljnica, temuč bovnica, ali bolje bovníšnica, ne varújem, verújem, temuč várujem, vérujem, to je blizu: várjem, vérjem.

Kaker nápačnega izgovarjanja, tako se váruj seveda tudi koliker le mogoče vseh napačnih in ptujih bodisi nemških ali kakeršnih si bodi drugih ne domačih besed, kjer imamo dobre slovenske. Ne reci foter namestu oče, ne pa uer za kmet, ne pri f za pismo, ne klajder za obleka, ne cahen za znamenje, ne cajhen za čudo, ne šafti za težko, ne glihati za ravnati, ne lifrati za poslati, dati, prodati ali oskerbeti itd. Pa to so vže nekako vdomačene, sploh znane tujke; še hujše je, če rabi kedo nove tuje besede, ki jih sam prav ne ume, s takimi se osmešijo včasih celo učeni ljudje. Nikar torej ne delaj preimenitnega svojega govorjenja s takimi besedami. Tudi celih stavkov nemških ali talijanskih nikar ne mešaj v slovensko govorjenje, če tudi res znaš nemško ali talijansko. Nemško govori z Nemci, talijansko s Talijani in ko z njimi govoriš, tudi ne štuli vmes slovenskih besed, ki veš, da jih ne umejo.

V družbi naj se sploh govori v tistem jeziku, ki ga umejo vsi. Zlasti naj se na priliko dva ali trije posebej ne pogovarjajo v pričo drugih v takem jeziku, ki je drugim nerazumljiv, ker bi si ti lahko mislili, da je tako govorjenje njim na škodo. In ke bi res govorili o katerem pričujočem kaj razžaljivega, kako lahko bi bilo, da bi tisti vender le razumel njih govorjenje ter se sam oglasil v tistem jeziku, kar se je v resnici že zgodilo večkrat, ne

na veselje tistim, ki so pri tem na sramoti ostali. Varuj se torej vsega, kar bi moglo komu nemilo in ne ljubo biti v tvojem govorjenju, vedno skazuj vsakemu spoštovanje in čast, ki mu gre.

Odrasli ljudje, ako niso domači in dobri znanci, se zdaj pri nas mej sabo vikajo, tako preprosti, kaker olikani. Ako bi dandanašnji olikan Slovenec komu rekel o n i, bi bila to ali šala ali morda celo razžaljenje. Nasproti pa se nam zdi, da nižji in preprosti ljudje gosposkim, zlasti tudi duhovnikom, primerniše pravijo o n i. Bodi si res, da je onikanje iz nemščine prišlo v slovenščino; prvotno slovensko tudi vikanje ni. Preprosti ljudje se tudi mej Nemci vikajo. Prvotno slovensko je pač le samo tikanje; ali mi dandanašnji ne moremo biti tako prvotni, da bi vsakega človeka tikali. Tikanje je po pravici omejeno na mladino in dobre znanke in prijatele. Preprostemu človeku na kmetih se prigodi, da ne ve, kaj bi in kako bi rekel na pol odraslemu študentu, pa začne n. pr.: „Kedaj se je pa prišlo iz Ljubljane?“ To je smešno govorjenje. Če si ne upaš reči „t i“, le pogumno reci „v i“ ali „o n i“. Po mestih uče otroke tikati tudi stariše; po našem prepričanju to ne more biti dobro. Otrok je dolžan starišem ne samo ljubezen, ampak zlasti tudi spoštovanje in tega ni v tikanju, to je terdno zvezano z vikanjem.

Na Goriškem in nekod tudi na Kranjskem pa govorje nekako na pol: „oče, kaj ste rekel? mati, kje ste bila?“ Tudi to se nam ne zdi prav, tudi v tem čutimo nekako pomanjkanje pravega srčnega spoštovanja. Po naši misli naj bi se reklo povsod, kaker se pravi na Kranjskem večinoma: „kaj ste rekli, oče? kje ste bili, mati?“ — Tako se nam zdi, da se tudi po pravici uči govoriti otroke: „oče so rekli, mati so veleli“, ne: „oče je rekel, mati je velela“. Drugo vprašanje pa je, ali imamo tudi stari ljudje tako govoriti o svojih stariših in seveda tudi o stariših tega, s komer govorimo? Na Kranjskem je to pač menda večinoma res tako in kedor je takega govorjenja vajen, vsaj ne bo lahko zašel v sirovosti kaker: „moj stari je rekel“. Tudi o domačih duhovnikih dobri katoličani po pravici govorje kaker o stariših, pretirano bi pa bilo, če bi se to zahtevalo tudi za vse druge duhovnike. Le otrokom bi se moglo pripovedovati n. pr.: „Škof Slomšek so bili rojeni tu in tu, v šolo so hodili tam in tam in že v malih šolah so bili jako pridni in pobožni“ itd. 2

Nasproti višjim in najvišjim gospodom pa ne zadostuje preprosto vikanje, vedno ali vsaj v posameznih manjših stavkih je

dostavljati njih častni naslov: n. pr.: „Povejte mi, prosim, gospod cesarski svētnik, to in to.“ „Ali ste bili, milostiva gospa, včeraj tam in tam?“ „Ako vkažete, prevzvišenost, bom storil, kar bo v moji moči“. Nasproti kralju ali cesarju bi se reklo najberž bolje v tretji osebi: „Kaker Vaše veličastvo zapoveduje!“

Zlasti otroci naj bi se že iz mladega vadili svojim kratkim vprašanjem in odgovorom dostavljati primerne nagovore. Ako vpraša oče: „Ali si že spisal nalogo, Janezek?“ naj Janezek ne odgovori samo: „Da!“ ali: „Ne!“ (še menj „ja“ ali „na“), temuč: „Sem, oče ljubi!“ ali: „Nisem še, oče ljubi!“ Ako materinih besed ni dobro slišal in umel, naj ne vpraša: „Kaj?“ ali: „Koga?“ (ali „kova?“), temuč: „Kako ste rekli, draga mati?“ Kaki imenitni gospe ali kakemu gospodu profesorju bi moral reči v takem primēru n. pr.: „Prosim, gospa milostiva, kako mislite?“ ali: „Oprostite, gospod profesor, nisem slišal dobro, kar ste rekli.“

Ako se govori o imenitnih osebah, ki niso pričujoče, se dostavlja vedno „gospod“ ali „gospa“: „gospod župnik“, „gospod učitelj“, „gospa sodnikova“ itd. Ne sme pa sin ali hči reči: „moj gospod oče“, „moja gospa mati“, ampak le preprosto: „moj oče“, „moja mati“, tudi ke bi bil oče velik gospod in mati imenitna gospa.

Otroci do 14 leta smejo imenovati, kjer je taka navada, očeta: „ata“, „tata“ ali „papá“ in mater „mamo“, v poznejših letih pa bi to ne bilo več primerno.

Zelo graje vredno in jako slabo znamenje pa je svoje višje ali sploh poštene ljudi imenovati sè zaničljivimi in smešnimi primki, kar se vender, žal, tako pogostoma godi.

Ko govoriš z gospodom o njegovi ženi, ne reci: „Vaša žena“, tudi ne „Vaša gospa“ ali „soproga“, temuč imenuj jo po naslovu ali imenu, n. pr.: „gospa grofinja“ ali „gospa Janežič“ ali kaker se že imenuje. To velja tudi glede hčere; ne: „Vaša hči“, temuč n. pr. „gospodična Marija“.

V novejšem času so začeli tudi kmetje vže govoriti „moja soproga“ namestu „moja žena“. To je nekoliko smešno; prihranimo „soprogo“ za imenitne gospe. Tudi sam sebe pameten kmet ne bo dal imenovati gospoda, če prav ima morebiti več v mošnji in tudi v glavi ko mnogi, ki se tako imenujejo. Torej „oče župan“, ne „gospod župan“! Prav tako vbozemu redovniku ne gre naslov „gospod“, temuč „oče“ (pater), ako je mašnik, sicer le

„brat“ (frater). Greh seveda ni, ako pravi kedo tudi redovniku „gospod“, zlasti če je mašnik, saj je vender mašništvo še čez posvetno gospostvo, tudi čez naj višje. Vender pa sploh ni dajati nikomer naslovov, ki mu ne gredo; kedo bi mogel celo misliti, da se hočeš norčevati ž njim.

Spomina vredno je tudi, da se najvišjim naslovom, kaker papež, cesar, knez, škof, itd. ne pristavlja beseda gospod; torej ne: „gospod papež“ itd. Namestu „papež“ se pravi tudi „svet oče“, vender le, keder je govorjenje o živem, ravno vladajočem papežu. Škof, ki ima državni naslov knez, pa se lahko imenuje v pogovoru tudi samo „knez“, v nagovoru: „milostivi knez!“ Ako je treba rabiti oba naslova, bi se bilo pri nas bolj prav po latinskem ali talijanskem načinu ravnati, kaker po nemškem; torej ne „knezoškof“, „knezoškofa“, temuč „knez škof“, „kneza škofa“; „knezoškofijski“ pa bi se morebiti z večo pravico tako reklo, ali latinsčina in italijansčina nima take sestavljene besede. Pri škofih, ki so bili ob enem najvišji državni poglavarji ali knezi svojih škofij, se prav postavi besedica „in“ mej naslova n. pr. „nekedanji knezi in škofi solnograški“. V sedanjih razmerah pa to ni več tako, ker zdaj solnograški nadškof ni več solnograški knez, dasiravno ima še knežjo čast in vsled nje neke posebne in ne ravno zaničljive pravice.

Sicer je splošni častni naslov škofov in nadškofov italijansko „monsignor“, kar se pa daje tudi nekim duhovnikom, ki imajo od papeža nekako posebno častno službo (ali bolje rečeno „službeno čast“), ki je ž njo sklenjena pravica do tega naslova. Tudi pred „monsignor“ ni postavljati besede „gospod“, ker že samo na sebi pomeni „gospod“ (ali prav za prav: „moj gospod“); tudi v nagovoru je zadosti „monsignor“ brez „častiti“ ali „prečastiti“, kar bi bolj odjemalo ko dodajalo ali množilo čast.

Neketeri naslovi se morejo rabiti v pismih, ne pa v govorjenju, tako zlasti „blagorodni gospod“, „Vaše blagorodje“. Vender je nemška gospoda to tudi v pismih vže blizu popolnoma opustila; pač pa nagovarjajo še zmirom z „visokoblagorodni“ „Vaše visokoblagorodje“, kar gre nižjim plemenitašem, višjim činovnikom, oficirjem in profesorjem. — Ali bodi zadosti!

Daj torej čast, komer gre čast, dragi tretjerednik, vsakemu toliko, koliker mu je gre, brez prikrajšavanja in brez pretiravanja. Bodi prijazen z ljudmi, pa ne presladak; bodi vesel z veselimi, vender ne bodi aboten burkež; bodi žalosten s žalostnimi

vender ne bodi pusta kislica; govori v družbi rad, ali ne čenčaj praznih, mlednih čenč in ne ponavljaj stokrat, kar je zadosti enkrat povedati; glej, da bo tvojega govorjenja tudi kedaj konec.

„Čas je drag; ne trati svojega, ue krati mojega!“ tako nekako smo brali z velikimi čerkami napisano ali natisnjeno pri nekem slovečem profesorju graškega vseučilišča pred kakimi trideset leti. Pa če tudi ne najdeš povsod teh ali takih besed na steni, ker niso vsi ljudje profesorji in tudi vsi profesorji nimajo toliko pisati, kaker je imel tisti, Bog mu daj dobro! — vender nikar ne zabi, da imajo tudi oni in drugi svoja dela in svoje dolžnosti; ne zadržuj jih torej s premnogimi in predolnimi obiskovanji. Ke bi ti ne pokazali kaker koli, da je dovolj, s j moraš vedeti sam, kedaj se ti je posloviti.

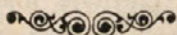
Navadna spodobnostna vizita traja 10 do 15 minut, ne več. Ako te morebiti zadržujejo, ostani še nekoliko, vender le dve ali tri minute, ker tako zadrževanje nima namena v resnici delj zadržati, ampak le nekaj prijaznega povedati obiskovavcu. Za posebne prijatele to seveda ne velja; vender tudi v tem primeru ne zadržuj preveč moža, ki veš, da ima obilo opravkov, zlasti pa ne, keder vidiš, da se noče nič kaj prav poprijeti pogovora, da sedi nekako, bi dejal, kaker na ternju in se mu vidi — ni treba posebne bistrovidnosti za to — da mora imeti kaj drugega v glavi. Ne čakaj, da bi ti moral sam reči, da pojdi v božjem imenu. Najvišji gospodje sicer sami dajo znamenje, kedaj je avdijencija opravljena; pri njih nimaš prej odhajati. Od navadnega človeka pa ne bi sprejel rad takega slovesa; zato vstani ob pravem času, berž ko se začne pogovor vstavljati, in poslovi in pokloni se kaker o priходу. To velja tudi glede drugih, ki so morebiti pričujoči, pa ne gredo še. Klobuka nikar ne pozabi.

Domačin obiskovavca navadno spremi do vrat, morda mu tudi sam odre vrata, vender vsaki ne stori tega, da ne bi bilo videti, kaker bi te bil vun vergel. Čez prag stopi na pol nazaj obrnjen in pokloni se od zunaj še enkrat. Pri višji gospodi ti bo v sprednji izbi ali na hodniku služabnik podal plašč in kar si še tam pustil, ter ti pomagal ogerniti ali obleči se; zahvali se mu primerno, pozdravi ga ter pojdi.

Imenitnišega gospoda ali posebnega prijatela pa spremi domačin po mestih do stopnjic, ali pa še delj, zlasti v lastni hiši do vežnih ali vertnih vrat. Pokloni se ponove, kjer se ločita; če je obiskovavec prišel v kočiji, tudi še, ko že spet noter sedi, pre-

den kočijaž požen. Domačin se verne še le, ko se je voz odpe-
ljal izpred vrat. Gospe pa ne spremljajo odhajavca, razen ke bi
bil posebno imeniten gospod.

To so torej glede obiskovanja (in pogovarjanja tamkaj) ne-
ketera poglavitna vodila, ki se jih je deržati po mogočnosti in
seveda s pametjo. Res sicer veljajo večinoma gosposki družbi,
vender koristijo lahko pač tudi preprostem človeku. Zlasti pa
naj bi bili naši ljubi tretjeredniki tudi od te strani lep zgled
drugim menj vajenim Slovincem, zgled olikanega občevanja tako mej
sabo kaker z drugimi, posebno drugimi višjega stanu, in to ne iz
kake smešne, posvetne ničemernosti, temuč iz prave kerščanske
ljubezni in resničnega serčnega spoštovanja do tistih, ki so jim
mej bližnjimi naj bliže. Tako bo to prizadevanje ne le pred sve-
tom koristno in hvale vredno, temuč tudi Bogu ljubo in za večno
zveličanje zaslužno vsem vkupaj in vsakemu posebe.

Nauki in izreki čast. Janeza Vianney-a, tretjerednika, slavnega kurata arskega.

(Dalje.)

Duša, v kateri prebiva sv. Duh, diši lepo kaker cveteč
vinograd.

Kedor je obvaroval nedolžnost sv. kersta, je podoben sinovi,
keteri ni nigdar razalil svojega očeta, mariveč ga zmirom slušal.

Kedor ima čisto dušo, je podoben orlu in lastavici, letečima
v zraku Kristijan s čisto dušo je podoben privezanemu
ptiču. Vbogi ptiček! komaj čaka, da se vervca prereže, da bo
potem hitro odletel.

Dobri kristjani so podobni ptičem z velikimi perotmi in
majhnimi nogami, kateri nigdar ne počivajo na tleh, ker se ne
bi mogli vzdigniti k letenju. Zato delajo tudi svoja gnezda na
visočinah. Tudi kristjan mora zmirom prebivati na visočinah.
Berž ko pademo z mislijo na zemljo, nas hudoba vjame.

Čista duša je krasen biser v školjki. Dokler je biser v
nji skrit na dnu morja, nihče nanj ne misli. Ali pokaži enemu
tak biser na soncu, in videl boš, kako se mu bo vsaki čudil.
Tako se bo enkrat tudi čista duša, zdaj skrita, svetila pred an-
gelji v nebeški svetlobi.

Božja miloserčnost je podobna deročemu čez bregove se razlivajočemu potoku: ona se silo odnaša sebo človeška serca.....

Predobri Bog odpusti skesanemu grešniku prej ko mati potegne ljubljene otroka iz ognja.

Bog ima, ko v večno pogubljenje obsodi grešnika, tako sočutje ž njim, kaker mati, ki gleda sinú, ko mu berič glavo seka.

O srečni, keder bo na koncu sveta duša po neboških dišavah puhteč šla iskat svoje telo, da bo ž njim Boga na veke uživala! Takrat bodo naša telesa vstala iz zemlje kaker perilo iz luženja Telesa pravičnih se bodo svetila ko dijamanti, ko kroglice ljubezni.

Kaka radost bo obšla dušo, ko se bo zopet združila s poveljanim telesom, ktero ji ne bo več v orodje greha in vzrok terpljenja! Zavila se bo takrat v balzam ljubezni, kaker čebela v cvetlicah

Enkrat sem šel k nekemu bolniku. Bilo je spomladi; gozd je bil poln ptičkov prepevajočih. Jako me je to razveseljevalo. Govoril sem sam sebo: „Vbogi ptički, vi ne veste, kaj požete! Oh škoda! . . . Vi požete slavo božjo.

Keder nimate ljubezni božje ste jako vbogi, ste kaker drevo brez cvetja in brez sadu.

V duši z Bogom združeni je večna spomlad.

Molitev je lepodišeča rosa; treba je pa moliti s čistim sercem, ako hočemo to roso okusiti.

Iz molitve izhaja okusna sladkost kaker sok iz prav zrelega grozdja.

Bog nas ne potrebuje; ako nam zapoveduje moliti, stori to za naše dobro, ki ne obstoji v drugem, ko v molitvi. Keder mi molimo, se on pripogne k svoji vbogi stvari, kaker ljubeznjiv oče k svojemu otroku želečemu mu kaj povedati.

Serce hudobnega je mravljsče grehov; podobno je kosu smerdljivega mesa, kjer vse mergoli od červov.

Keder se človek vda strastim, splete ternjevo krono okolu svojega serca.

(Konac prih.)

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje III. reda skupščine goriške: Frančiška (Marija) Šuligoj iz Loma, Marija (Magdalena) Redenšek iz Boštanja, Terezija (Jožefa) Krajnik iz

Štandraža; biljanske; Jožef (Franc) Konjedic iz Šmartina; gorjanske: Helena (Barbara) Poklukar; trojiške: Franc Lenart, Ana Rojs in Terezija Poljanec od Sv. Urbana, Regina Rozin od Sv. Lenarta, Blaž Rakuša od Kapele; Gera Terstenjak od Sv. Antona, Frančiška Šijaec, Urša Kurboš in Jovana Štefanec od Sv. Jurija na Ščavnici, Anton Kocmut od Sv. Andraža, Marija Geda od Radgone, Ana Horvat od Sv. Boljfenka, Elizabeta Aneržič od Sv. Barbare, Marija Viličnjak od Male nedelje, Jošef Kajdič, Marija Breznik in Terezija Jaušovec od Sv. Petra pri Radgoni, Franc Muršec in Elizabet Štebih od Sv. Roperta, Marija Lasbaheer od Negove, Helena Strmec od Ljutomera, Marija Jarc od Sv. Jurija v Slov. gor., Johana Jagrič od Sv. Benedikta, Neža Mulec od Sv. Trojice.

Dalje se priporočajo: R. B., da bi mogel prav spolnjevati pravila 3. reda; neki tretjerednik v Ljubljani za odvernjenje skušnjave; g. A. L. župnik pri Sv. Kr. za poterpežljivost in ozdravljenje hude in dolge bolezni; bogoslovec F. D. za zdravje in stanovitnost v poklicu; M. D., da bi z božjo pomočjo mogli skoraj nabrati potrebnega denarja in začeti zidati cerkev v čast Bogu sv. Duhu; A. St., da bi bil rešen denarne zadrege in da bi mogel križe, posebno svojo hudo bolezen vdano prenašati in svojo župansko službo prav opravljati in hišnih nadlog se rešiti, priporoča tudi g. župnika in tudi svoje sovražnike; neka na umu bolna oseba; neki tretjerednik v nujni potrebi; neka tretjerednica priporoča sebe in svoje štiri otroke; neka druga sebe, moža in otroke; tri tretjerednice, da bi ozdravele; neka oseba za razsvitljeno pamet in božji blagoslov; neka tretjerednica priporoča sebe, svoje stariše, sestro in brata za sveto poterpežljivost; neka tretjerednica za lastno spreobrnjenje in spreobrnjenje cele fare, za dobre dušne pastirje; neka druga za pomoč v velikih dušnih in telesnih težavah, priporoča tudi svojega brata za milost spreobrnjenja in prave pameti; A. Š., visokošolec, za zdravje; neka mati svojo hčer za popolno ozdravljenje; P. K. P. v jako važni zadevi; Fr. K. tretjerednik, deloma vslišen, za celo in stalno vslihanje in odstranjenje nevarnih skušnjav; več tretjerednikov priporoča svojega prejšnjega dušnega pastirja za odvernjenje vseh dušnih in telesnih nevarnosti; neka tretjerednica sebe, svoje otroke in svojega moža; dve tretjerednici, da bi mogli premagati skušnjave in v miru živeti; neka mati sebe za voljno poterpežljivost v bolezni in sračno za-

dnjo uro, svojo hčer za razsvetljenje in pomoč božjo k izpolnjevanju dolžnosti svojega stanu; neka tretjerednica za vse dušne in telesne potrebe; druga za čistost, ponižnost in stanovitnost v dobrem do konca. (Plačati za natisnjenje poslednjih štirih priporočeb ni nič, kakor za druge ne; vender jih ne bomo dali natisniti 12 krat, bodi zadosti, da so natisnjene enkrat. Naši pobožni bravci in bravke pa bodo gotovo radi molili tudi na dalje za vse, ki so bili kedaj, prej ali potlej, tukaj priporočeni; za vsakega posebej to tako ni lahko mogoče.)

Zahvala za vslišano molitev.

Na Dobravi pri Ljubljani 7. nov. 1899.

Dve leti sem se pogajal za jako važno stvar tičočo se moje lastne in moje družine prihodnosti; a ni šlo. Potem sem pa sklenil opraviti v čast presvete družine devetdnevnic s trdnim sklepom, ako se mi stvar posreči, da jo iz hvaležnosti objavim v „Cvetji z vrtov sv. Frančiška“. Še le dva dni sem opravljal zaobljubljeno devetdnevnic in uslišan sem bil. Hvala Bogu in presveti družini, z včerajšnjim dnevom je bil do pičice dosežen moj namen, kar tukaj očitno in najvestneje potrdim.

Matija Rant, nadučitelj.

V Ptuj 6. XII. 1899.

Neki meni znan gospod je ležal na smertni postelji. Imel je neko strašno, neozdravljivo bolezen, ki mu je uzročevala tolike bolečine, da je včasih kar besnel. V obupnosti je često rotil ženo, naj ga ubije, da bo nehal trpeti. Revez je bil sicer tudi kristijan, a zanemarjal je verske dolžnosti že leta in leta.

Tudi v bolezni ni hotel ničesar slišati o verskih rečeh. Ko ga nekedaj „slučajno“ obiščejo dušni pastir, hudoval se je nad ženo, misleč, da je ona kriva. Molili smo zanj, da bi mu ljubi Bog omehčal srce, a navidezno zaman. Smrt se je bližala z naglimi koraki. Mar naj se ta duša v obupnosti loči s sveta. Neka dni pošljem bolnikovi hčerki svetinjico brezmadežnega spočetja z naročilom, naj jo vtakne skrivaj očetu pod zglavje. Obljubim tudi, da hočem objaviti izpreobrnjenje. In glej čudo! Svetinjica še ni bila 2 uri pod zglavjem, pa je bolnik že prosil na veliko začudenje navzočnih za spovednika. Po prejemu sv. zakramentov je bil ves izpremenjen. Poznalo se mu je na obrazu, da

je sladek mir objel njegovo dušo. Prihodnjega dne je mirno zaspal v Gospodu. Ta dogodek je napravil na vso rodbino pokojnikovo tako velik vtisek, da je vsak od njih hotel imeti jednako svetinjico. Slava Mariji, pribežališču grešnikov!

Dalje naznanjajo svojo zahvalo: E. F., da se je posrečila operacija pri nevarno bolnem očetu; M. D. za več milosti; rodbina tretjerednikov za povoljni izid dolge pravde (dar za ustav sv. Antona v Rimu odpošljemo o priliki, Bog poverni!); A. Št. za pomoč v stiskah in preganjanju sovražnikov; A. V. za ozdravljenje hude bolezni in rešitev iz velike sile; F. K. za pomoč v skušnjavah (denar za svete maše oddali po namenu); A. B. za pomoč v dušnih stiskah in za telesno zdravje; T. S., da je ozdravelo kupljeno živinče; štiri osebe za odvernjenje škode, ki jim je pretila; neka žena iz Noveštifte za pomoč v dušnih in telesnih potrebah, zlasti za blagoslov in zdravje pri živini; F. R. za izredno pomoč v nevarni bolezni svoje matere; M. P. za rešenje svoje hčere iz hude bolezni po dveh srečno prestanih operacijah in več drugih milosti; br. P. V. za prejeto milost; J. Z. da je nazaj dobila izgubljen denar; K. O. za zdravje pri svinjah; M. M. za prejeto milost; neka tretjerednica za ozdravljenje noge; neka druga za pomoč božjo v zadregi.

Elizabetišče,

šolskih sester zavod za vzgojo deklic
v Tomaju (p. Sežana).

Naš blagi prijatelj, tretjerednik in častni kanonik teržaške škofije, prečastiti gospod Urban Golmajer je vstanovil se žertvijo svojega premoženja in v ta namen nabranim denarjem gori imenovani zavod. Nova hiša sè šolo in drugim je stala 8485 gld. Pri tem je naredil dolga brez obresti 2000 gl. Šola se je začela l. 1898 s prvim razredom, letos se je odperl 2. razred, tretji se ima odpreti prihodnje leto. Dotični prostor je sirovo dodelan, ali delavcev, ki jim gre nekaj čez 500 gl., še ni bilo moči plačati zaradi pomanjkanja denarja. Tudi vodnjak bo treba še delati, ki bo stal 1000 gl. Da zverši to delo in poplača dolg, bi potreboval blagi gospod še naj menj 3500 gl. Kje naj jih išče? Naši pobožni bravci ve gospod, da niso bogatini, vendar ve tudi, da so dobrega, plemenitega serca; zmirom so radi dali, koliker so vterpeli, za dobre namene. Zato upa prečastiti gospod, da tudi njegove mile prošnje ne boste preslišali; Jezusovo ljubezni polno Serce Vam bo obilno povernilo Vaše darove. Kedor more darovati kak večji znesek, naj ga pošlje naravnost gospodu častnemu kanoniku v Tomaj, pošta Sežana. Kedor bi vterpel le kaj krajevarjev, bi jih lahko priložil naročnini na „Cvetje“; mi bi poslali potem gospodu, kedor bi se kaj več nabralo.

goglasna. Verhu tega ni s pisanjem z „l“ nič pomagano, ker imamo, tudi če pišemo igralec, -leca, po slovensko vender le izgovarjati igra w ec, -w ca. Ali ne? --

Se v e d a n e ! pravijo naši nasprotniki — in tako smo srečno prišli do berloga, kjer leži lisjak. Seveda ne! končni l se ne sme več govoriti, kaker ga govori gotovo čez 200 let odločna večina našega naroda, ne le Gorenjci in Korošci, tudi Dolenjci, tudi Notranjci, tudi Primorci, tudi Štajerci, — ne sme se več govoriti, kaker so ga govorili Kopitar in Metelko, Vodnik in Prešeren, sploh vsi olikani Slovenci daleč čez sredo potekajočega stoletja, ne sme se več tako! Zdaj je to „vavkanje“, „pasje lajanje“, „žabje kvakanje“, „gorenjska kmetavščina“ in „gorjansščina“ — oprostite, če je premalo! Naša gospoda (vidite, kako fina!) glasuje z navdušenjem za fini, elegantni nemški „l“ — in smelo terdi: „S tem postane naša govorica drugim Slovanom umevnejša“. — Risum teneatis, amici?

Tenete! Stvar je bolj joka vredna kaker smeha. Jaz sem pisal o nji že toliko! In kaker se mi zdi, sem svoj nauk podpiral z veljavnimi dokazi; overgel jih vsaj do zdaj nihče ni še. Vže sem tudi mislil sam pri sebi, da sem kaj dosegel, da sem pridobil vsaj vse naše jezikoslovce. Nekaj je bilo menda resničnega v tej tolažbi; ali žal, vseh niti profesorjev jezikoslovcev nisem prepričal, nikar učiteljev in učiteljic jezikoslovskih, nikar učencev in učencek! Ali naj torej še enkrat začnem od kraja, naj ponavljam, kar sem sam ne vem že kolikokrat povedal? Vender vsega morebiti še nisem povedal, o slaboglasju in blagoglasju morda še nisem govoril zadosti. In vredno bi bilo obširniše govoriti o tem in onem, ker je seveda tudi meni mnogo do tega, da bi bila naša ljuba slovenščina, kar se da, lepa in blagoglasna. Morebiti torej pozneje; za zdaj pravim samo to: „Slovenec ljubi, če se boš s tistim špičastim eljem sililj, meni se zdi, da bo tvoj jezik Slovanom zoperno cvililj!“

Blagoglasje je v jeziku lepa reč; vender, kaker smo vže prej videli, ni poglavitna reč. Slovenska izreka mora biti najprej slovenska, potem še le blagoglasna, in blagoglasna najprej ne Nemcem in Talijanom, ali tisti naši gospodi, ki ima uho blaženega nemškega in talijanskega blagoglasja polno, ne tem, temuč blagoglasna bodi najprej večini našega naroda, kateri je domač glas prijetniši od tujega, potem pa nadalje tistim milijonom Slovanov, ki so si ohranili v tem oziru nepopačen slovanski sluh. In to niso Čehi, ki so v tej stvari ponemčili svojo izreko; to so Hrvatje štokavci, to so Serbi in Bolgarji, zlasti pa velika slovenska naroda, Rusi in Poljaki. Te torej imamo mi vprašati, ali jim res dela „eljanje“ našo slovenščino umevnejšo, ali se jim zdi res taka izreka prijetna in zlasti „slovanska“?

In jaz, da ne ostanem za vselej na svojem „omejenem stališču“, sem se obrnil v resnici s takim vprašanjem do moža, ki more v tej reči z največo pravico govoriti v imenu obeh velikih slovanskih narodov, moža, ki je profesor slovanskega jezikoslovja

zdaj vže na tretjem vseučilišču slovenskem, v fonetiki pa gotovo
perva avtoriteta mej Sloveni; ta mož je: dr. Jan Bau-
dounin de Courtenay, zdaj profesor vseučilišča krakovskega,
prej na ruskih vseučiliščih v Kazáji in v Jurjevem (Derptu).

Pisal sem mu mej drugim nekako takole:

„Kaker veste, pri nas nigdar ne minejo jezikoslovske voj-
ske. Zdaj se je vnela vsled Levčevega „Slov. pravopisa“ posebno
serdita. Naši „eljávci,“ ki izgovarjajo bilj, prišelj, voljk,
so kar iz uma, ker pravi Levec, da je tako izrekovanje „spako-
vanje.“ Vi, gosp. profesor, ste povedali resnico vže pred dobrim
četrststoletjem; jaz se tudi vže blizu 30 let poganjam za do-
mačo izreko, ali zastonj! Naša mlada gospoda hoče biti vseslo-
vanska in zato misli, da mora izgovarjati „čisti l.“ — Če na
svetu kedo ve, kaj je v tej reči slovansko in kaj ni slovansko,
veste to Vi, čislani gospod! Prosim Vas torej, ako vterpite ne-
koliko trenotkov časa, da bi mi blagovolili na kratko odgovoriti
na sledeča vprašanja:

1.) Ali je akustični vtisek normalnega poljskega l (ruskega
л) bliže vtisku nemško-češkega l, ali pa bliže vtisku bilabijalnega
w? — 2.) Ali bi večini Slovanov (Rusom in Poljakom) bolj vstre-
zalo, ako bi Slovenec izgovarjal v a l, v o l k po češko (kaker
nemško Wahl, Wolk,) ali pa, ako izgovori po domače: v a w,
v o u k? — 3.) Ali Rusi kje govorijo čisti nemški l, in ali je priča-
kovati, da ga bo ruska inteligenca kedaj sploh govorila? — 4.)
Na Poljskem, kaker pišete, neka neznatna manjšina res govori
tak čist l; ali je to mej inteligenco, ali mej prostim narodom,
movebiti na češki jezični maji? — 5.) Kako izrekuje faktično
(ne glede na kake slovničarske zahteve) slovaška in maloruska
gospoda končni l, ali po domače ko bilabijalni w, ali po pisanju
ko l, oziroma l?

Jako me boste razveselili, velecenjeni gospod profesor, ako
mi blagovolite naznaniti resnico, naj si bo taka ali taka; seveda
pa bi mi bilo posebno ljubo, ako bi se pokazalo, da je naša do-
mača narodna izreka tudi sè stališča vesoljnega slovanstva prava
in torej tudi v tem oziru pri nas edino opravičena.“ —

Odgovor na to pismo bi zaslužil, da bi se natisnil na velike
liste, meter visoke, pol metra široke, in natisnil z največimi čer-
kami, ki jih premorejo ljubljanske tiskarne, in potem prilepil na
vse vogle po Ljubljani in po drugih slovenskih mestih in terjih.
In vsi profesorji in učitelji slovensčine in vse učiteljice in druge
plemenite slovenske gospe in gespice bi se ga imele na p a m e t
naučiti in očitno povedati „na izúst“ skozi deset let vsaj
enkrat na teden.

(Dalje prih.)

Na znanje! — Temu zvezku bodo priložene nakaznice za tiste pre-
jemnike „Cvetja“, ki še niso poslali naročnine za pričujoči tečaj; prosimo,
naj store to blagovoljno do novega leta. Žal nam je, da ni bilo moči zver-
šiti tečaja v tem letu; poslednji zvezek pride, kar se bo dalo v kratkem. —
Prihodnji tečaj želimo za sveto leto kaj bolje opraviti in prosimo, naj tudi
naši čislani naročniki k temu pripomorejo z nekoliko zvišano naročnino:
1 k 50 vinarjev. Pošlje se lahko že zdaj, ali pa ko izide 12. zvezek tega
tečaja. Meji tem vsem vesele praznike in srečno novo leto!

Opraviništvo „Cvetja“ v Gorici.